

Jaarrekening 2017

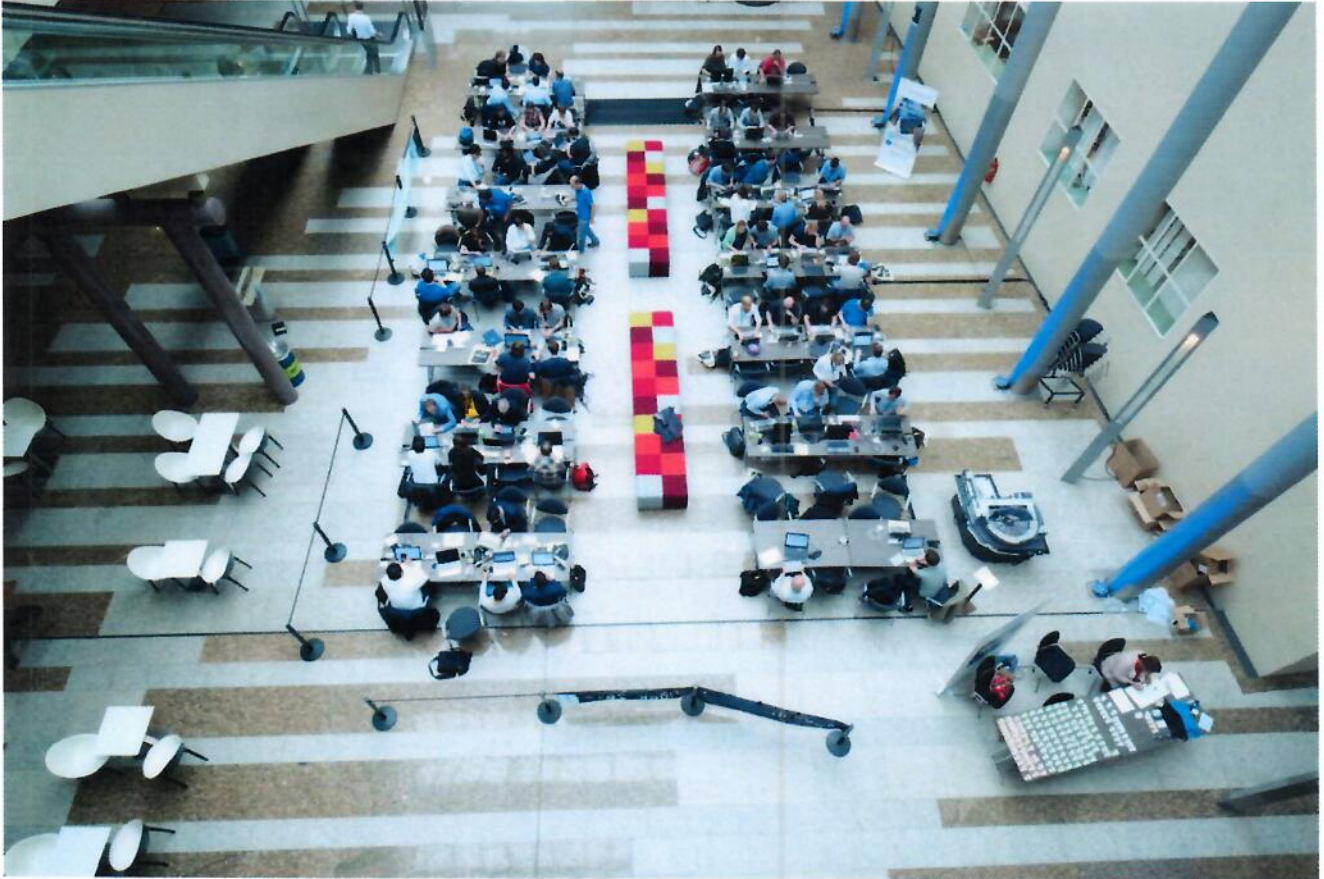
Stichting Open State Foundation
te Amsterdam

<u>Inhoudsopgave</u>	pagina
BESTUURSVERSLAG	3
JAARREKENING 2017	18
1. Balans per 31 december 2017	19
2. Staat van baten en lasten over 2017	21
3. Toelichtingen	22
OVERIGE GEGEVENS	31
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	32

BESTUURSVERSLAG

Jaarverslag Open State Foundation 2017

*Open State Foundation
Kattenburgerstraat 5
1018 JA Amsterdam
Tel: 020-308-0567
Email: contact@openstate.eu - @OpenStateEU
Versie: 1.1 (12-11-2018)*

Inleiding

Het belang van open data wordt door steeds meer overheidsorganisaties erkend. Hoewel het nog een tijd duurt voordat actieve openbaarheid, het ontsluiten van overheidsinformatie als open data gemeengoed wordt, zien we in 2017 een verschuiving van het ontsluiten van overheidsinformatie als open data naar daadwerkelijk hergebruik.

Blijvend investeren in actieve openbaarheid levert niet alleen tijd, kostenbesparingen, betere publieke dienstverlening en innovatie op maar is ook cruciaal voor het versterken van de democratie en transparantie van publiek en openbaar bestuur. Dit jaar stond niet voor niets in het teken van verkiezingen en een nieuw regeerakkoord.

De afgelopen jaren lag de nadruk van het werk van Open State Foundation op het beschikbaar krijgen en het ontsluiten van overheidsinformatie als open data. Een aantal jaren geleden was er nog weinig kennis en bewustwording over open data maar dat is inmiddels veranderd. Open data op zichzelf leiden niet automatisch tot transparantie of publieke verantwoording van overheden.

De noodzaak voor focus en vertaling van het nut voor de maatschappij als geheel, dwingt Open State Foundation zich daarom de komende jaren op die open overheidsgegevens die kunnen worden gebruikt om publieke dienstverlening en verantwoording te verbeteren. Hierbij spelen publieke belangen en journalisten een belangrijke rol. Het gaat hierbij om die data die voor publieke verantwoording nodig zijn. Beleidsbeïnvloeding richt zich op die gebieden waar overheidsinformatie niet compleet, ontoegankelijk, niet actueel of actief gepubliceerd worden en de bestuurlijke, juridische en technische infrastructuur die daarvoor nodig is.

Veel maatschappelijke belangenbehartigers zijn zich weinig bewust over het recht op informatie die mensen hebben en de mogelijkheden die er zijn om overheidsinformatie te benutten voor effectieve beleidsbeïnvloeding en campagnes. Door de bewustwording van het maatschappelijk middenveld en andere stakeholders over het nut van open data te vergroten, groeit ook de vraag naar kwalitatieve, voor publieke verantwoording bruikbare en toegankelijke informatie.

Overheden, departementen en gemeenten bepalen vaak zelf het tempo. Data die overheden zelf actief publiceren, zijn vaak niet de data die daarvoor nodig zijn of van onvoldoende kwaliteit. Vooral op het gebied van data voor publieke verantwoording gaat het publiceren van open data voor publieke verantwoording niet vanzelf. Bovendien bestaat er op dit moment geen moderne transparantie wetgeving die op deze praktijk vooroploopt. Daarnaast ontbreekt het nog vaak aan kennis en kunde, gedeelde standaarden, unieke identificatie van datasets, heldere metadata, compleetheid, structurele ontsluiting en voldoende middelen die daarvoor nodig zijn.

Doelstellingen

Open State Foundation heeft als doel om digitale transparantie te bevorderen. Dit doen we door open data van publieke instellingen beschikbaar te krijgen en het hergebruik hiervan te bevorderen. We zijn ervan overtuigd dat dit zowel democratische als economische voordelen heeft. Open State Foundation werkt om de doelstellingen te bereiken samen met hergebruikers van open data zoals journalisten, bedrijven, burgers, maatschappelijke organisaties, maar ook met publieke instellingen zelf. In dit jaarverslag 2017 valt terug te lezen hoe Open State in 2017 concreet gewerkt heeft aan het realiseren van de bovengenoemde doelstellingen.

Open data voor publieke verantwoording

De komende jaren richt Open State Foundation zich op open data voor publieke verantwoording. Daarbij bevordert Open State Foundation het ontsluiten van overheidsinformatie en stimuleren van het hergebruik van in het gehele proces van verkiezingen naar politieke en bestuurlijke besluitvorming, begrotingen en uitgaven van publieke middelen en de resultaten daarvan.

Om invloed te hebben op beleid en de keuzes die voorliggen is informatie in deze hele cyclus cruciaal. Dat geldt niet alleen voor kiezers bij verkiezingen maar ook voor volksvertegenwoordigers, belangenbehartigers, consumenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties, overheden en beleidsmakers zelf. Media, journalisten en data- en onderzoeksjournalisten in het bijzonder spelen daar een belangrijke rol bij.

Het gaat daarbij om het verbeteren van toegang tot informatie door ervoor te zorgen dat deze informatie structureel open, toegankelijk, vindbaar en online beschikbaar komt. Dat doet Open State Foundation op alle niveaus, lokaal, regionaal en nationaal. Open State Foundation beperkt zich daarbij niet alleen tot de Rijksoverheid, provincies en gemeenten maar richt zich op de gehele publieke sector.

Randvoorwaarden

Open State Foundation richt zich op het duurzaam actief openbaar, tijdig en volledig, toegankelijk en bruikbaar ontsluiten van open data voor publieke verantwoording. Naast specifieke onderwerpen en domeinen bevordert Open State Foundation ook de randvoorwaarden die daarvoor nodig zijn.

Kabinetsformatie

In aanloop naar de kabinetsformatie publiceerde Open State Foundation een digitale stemwijzer waarmee we lieten zien hoe verschillende partijen daadwerkelijk zich hard hebben gemaakt voor open data in de Tweede Kamer

de afgelopen vier jaar. Daarnaast nam Open State Foundation samen met Bits of Freedom, Waag Society, Internet Society Nederland en Kennisland het initiatief voor een brief aan de informateur en fractievoorzitters met daarin een oproep aan een nieuw kabinet om een interministerieel digitaal topteam in te stellen zodat overheid, burgers en bedrijven voorbereid zijn op nieuwe technologische ontwikkelingen en het kabinet een eenduidig, consistent beleid kan uitvoeren dat is gebaseerd op mensenrechten en innovatie.

In de brief riepen we op om digitale grondrechten te beschermen, onder andere door geen wetgeving te introduceren waarmee digitale versleuteling wordt verzwakt. Ook werd gevraagd om ervoor te zorgen dat het nieuwe kabinet werk maakt van digitale transparantie waarbij actieve (digitale) openbaarheid het uitgangspunt is en het recht op informatie kan worden afgedwongen, het auteursrecht gemoderniseerd wordt zodat het voldoet aan de eisen van de digitale tijd en dat voor dit alles investeringen nodig zijn in kennis, bewustzijn en vaardigheden met betrekking tot digitale technologie zodat de overheid sneller kan anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en mensen technologiewijs zijn.

Handelsregister

Open State Foundation bevordert de ontwikkeling van open data standaarden en beïnvloedt beleid voor de vindbaarheid en toegankelijkheid van open data. In dat kader pleit Open State Foundation al een aantal jaren voor het beschikbaar stellen van het handelsregister als open data. Vlak voor de zomer publiceerde de Kamer van Koophandel voor het eerst twee datasets. Dit was het summiere antwoord op een onderzoek waarnaar de Tweede Kamer op aandringen van Open State Foundation eerder had gevraagd.

De twee datasets bestaan uit dusdanig geaggregeerde data dat weinig waarde heeft in gebruik. Zo worden bedrijfsnamen of handelsnamen en KvK nummers niet gepubliceerd. Hoewel in het nieuwe regeerakkoord het kabinet voorstander is van open data is het ontsluiten van het handelsregister nog steeds niet goed geregeld.

Eind 2017 werd de wetswijziging alsnog naar de Tweede Kamer gestuurd nadat deze tijdens de kabinetsformatie controversieel was verklaard. Met deze wetswijziging dreigt de deur naar een open handelsregister voorgoed dicht te gaan. Open State Foundation heeft dit aangegrepen om opnieuw voor open en vrije toegang tot een publiek gefinancierde handelsregister te pleiten. In 2018 zal deze wetswijziging verder worden behandeld.

Wet open overheid

Open State Foundation is een belangrijke aanjager van moderne transparantie wetgeving en de uitvoering, zoals de opvolger van de Wet Openbaarheid van Bestuur en de Wet hergebruik overheidsinformatie. Eind 2016 verscheen een onderzoek naar de impact van het wetsvoorstel Wet open overheid dat eerder door de Tweede Kamer was aangenomen en in behandeling is bij de Eerste Kamer. Het rapport 'Quickscan impact Wet open overheid' was opgesteld door

door ambtelijke adviseurs van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Het belangrijkste beeld dat uit het rapport naar voren kwam is dat het zo slecht gesteld is met de informatiehuishouding en ICT-systemen van de overheid dat ze onvoldoende zijn toegerust op digitale transparantie dat de invoering van de beoogde wet open overheid een astronomische hoeveelheid middelen kost. Open State Foundation stelde kritische kanttekeningen bij het rapport en had eerder gepleit voor een praktijkbeproeving van het wetsvoorstel. Om een 0-meting te kunnen maken van de huidige informatiehuishouding van de overheid, heeft Open State Foundation daarom een Wob-verzoek ingediend naar de onderliggende data van het rapport.

In de zomer ontving Open State Foundation zo'n 500 documenten met daarin de kostenanalyse. Uit de stukken bleek dat ambtenaren zich actief verzetten tegen de Wet open overheid. Zo schreef een van hen: 'Bedenk dat we bezig zijn met een exercitie die mede tot doel heeft om te voorkomen dat er een wet komt die als zodanig een onbegrijpelijk werklast met zich zou brengen.' De bedragen waarop de kostenschattingen zijn gebaseerd zijn bovendien vaag. Een hoofdonderzoeker liet in een e-mail weten 'niet per se precieze berekeningen met uitkomsten' te verwachten [...] Wij zullen alle bijdragen tot (onvermijdelijk: grovere) totaalcijfers brengen'.

De Haagse ziekte om openheid te veinzen en beslotenheid te eisen

Deze week: de Haagse ziekte om grote én kleine feiten binnenskamers te houden.

In een NRC Handelsblad schreef Tom-Jan Meeus: 'De gerapporteerde miljardenkosten blijken te zijn gebaseerd op geanonimiseerde schattingen. Het betere gokwerk [...] De Wet Openheid Overheid moest kortom vermoord worden: dat doel was al gesteld voordat de onderzoekers alle feiten verzameld hadden.' In het nieuwe regeerakkoord heeft het kabinet aangekondigd in gesprek te gaan met de indieners van het wetsvoorstel om te bezien op welke wijze de wet aangepast kan worden zodat het alsnog aangenomen kan worden.

Verkiezingen data

In Nederland zijn meerdere overheidsorganisaties als datahouders, waaronder de Kiesraad, gemeenten, provincies en waterschappen, betrokken bij verkiezingen. Digitale transparantie is van wezenlijk belang bij verkiezingen en het verkiezingsproces. Het is een basis voor publiek vertrouwen in het verkiezingsproces. Ook andere stakeholders zijn datahouder of hebben een belang bij deze informatie, zoals politieke partijen, kiezers, media en maatschappelijke organisaties. Doel is om electorale integriteit en publieke verantwoording te bevorderen door meer open verkiezingen. Open data bevorderen daarmee transparantie door toegang te verbeteren tot

verkiezingsdata voor iedereen.

Open State Foundation heeft de afgelopen jaren al meerdere projecten gedaan op het gebied van het ontsluiten van informatie rond verkiezingen. Zo heeft Open State Foundation kandidatenlijsten ontsloten als open data en worden verkiezingsresultaten deels ontsloten als open data. Doordat er bij verkiezingen verschillende nationale en decentrale actoren een rol spelen is het van belang dat er een structurele data infrastructuur ontstaat waarbij de essentiële informatie voor alle stakeholders toegankelijk wordt gemaakt.

In 2017 heeft Open State Foundation, in aanloop naar de verkiezingen, laten zien waarom open data van locaties van stembureaus en het ontsluiten van meer verkiezingen relevante data van belang is. Open State Foundation heeft zelf data ontsloten zoals kandidatenlijsten (die gebruikt is door de campagne 'Stem op een vrouw') en de locaties van stembureaus omdat dit vanuit de overheid nog niet wordt gedaan. Deze data zijn ontsloten via data.openstate.eu en werd gebruikt door o.a. datajournalisten en bijvoorbeeld programmeurs voor apps om de opkomst bij verkiezingen te bevorderen.

Ook publiceerde Open State Foundation een online kaart waarnaar werd verwezen in een Facebook bericht dat door miljoenen Nederlandse Facebookaccounts is gezien. Alleen al in de ochtend van de verkiezingen werd door 1,5 miljoen mensen gebruik gemaakt van deze kaart om hun dichtstbijzijnde stembureau te vinden.

Daarnaast heeft Open State Foundation met de data kunnen uitrekenen wat de gemiddelde afstand is tussen stembureaus en mbo-scholen en konden we daarmee de Nationale Jeugdraad adviseren bij welke gemeenten ze konden aankloppen voor hun campagne om stembureaus te openen nabij MBO-scholen om opkomst onder jongeren te stimuleren omdat bij negen gemeenten bleek dat de afstand meer dan een kilometer was.

In 2018 zal Open State Foundation een duurzame oplossing bewerkstelligen voor het landelijk ontsluiten van informatie over de locaties van stembureaus volgens een standaard en via een platform. Een dataset waar meer dan een miljoen kiezers bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2017 gebruik van hebben gemaakt.

Naast het ontsluiten van data, heeft Open State Foundation in de aanloop naar de verkiezingen een nieuwe versie van Politwoops gelanceerd. Hiermee worden verwijderde Twitter berichten van politici gearchiveerd en doorzoekbaar gemaakt. In deze nieuwe versie worden diverse realtime visualisaties getoond in de verwijderde Twitter berichten in 54 landen. Tijdens

de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen verwijderden kandidaten meer dan 10.000 berichten. Diverse media hebben gebruik gemaakt van Politwoops voor nieuwsberichten. Ook werd de tool gebruikt voor een onderzoek naar fake nieuws door Nieuwsuur.

Besluitvorming data

Zowel op nationaal als lokaal niveau vindt besluitvorming plaats. Om te begrijpen hoe besluitvorming verloopt en hoe de samenleving daar invloed op kan hebben is toegang tot informatie over politieke en bestuurlijke besluitvorming essentieel. Voor een democratie is het essentieel dat deze informatie openbaar en toegankelijk is. Aangezien politieke en bestuurlijke besluitvormingsinformatie steeds vaker in digitale vorm aanwezig biedt het ontsluiten van deze informatie als open data nieuwe mogelijkheden.

Parlementaire data en Open Raadsinformatie

De afgelopen jaren heeft Open State Foundation een trackrecord opgebouwd op dit onderwerp. Zo heeft Open State Foundation een belangrijke rol gespeeld bij het beschikbaar krijgen van informatie van de Tweede Kamer als open data. Begin 2017 werd de eerste versie van het Open Data Portaal van de Tweede Kamer gelanceerd. Hiermee kan iedereen openbare data van de Tweede Kamer (denk bijvoorbeeld aan wetsvoorstellen, moties, amendementen en verslagen) opzoeken en downloaden. Om de API te testen, ontwikkelde Open State Foundation, op verzoek van de Tweede Kamer, Kamervragentracker.nl waarmee vragen die Tweede Kamerleden stellen, gevolgd kunnen worden.

Open State Foundation werkt daarnaast met het project Open Raadsinformatie aan het ontsluiten en standaardiseren van besluitvormingsdata op decentraal niveau waarmee deze informatie ook op lokaal niveau voor iedereen beschikbaar en toegankelijk wordt. Die informatie bestaat uit o.a. handelingen, brieven, stukken, moties, amendementen en stemmingen.

De afgelopen jaren zijn pilots uitgevoerd en er is een standaard ontwikkeld, raadsinformatie leveranciers zijn benaderd en overtuigd om deze data toegankelijk te maken en in 2018 zal deze data van de eerste 100 gemeenten zijn ontsloten. Open State Foundation werkt hiervoor samen met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Universiteit van Amsterdam.

De komende jaren is Open State Foundation voornemens om de toegankelijkheid en beschikbaarheid van dit type informatie verder te vergroten zowel van gemeenten als provincies waarbij het uiteindelijk mogelijk moet kunnen worden om besluitvorming te kunnen koppelen aan publieke uitgaven.

OpenWob

Open State Foundation heeft zich de afgelopen jaren ook ingezet voor het beschikbaar en toegankelijk maken van besluiten en bijlagen van

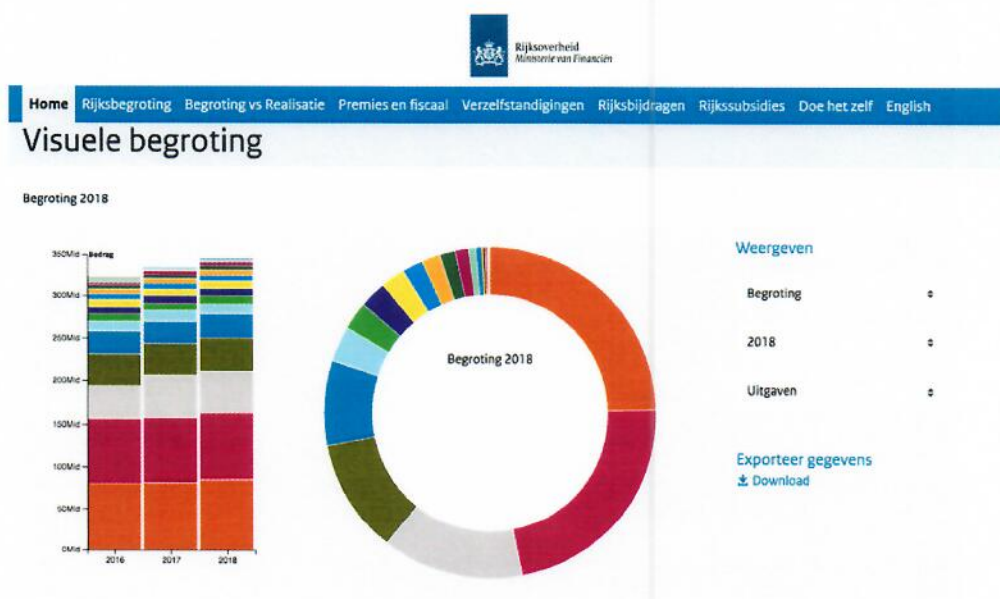

openbaarheid verzoeken op basis van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Met de door Open State Foundation ontwikkelde digitale tool Open Wob worden Wob verzoeken, besluiten en bijlagen ontsloten van een aantal overheidsorganisaties.

Met het uitbreiden van de digitale toepassing in 2017 en het real-time ontsluiten van Wob verzoeken en besluiten van de gemeente Utrecht heeft Open State Foundation daarin een volgende stap gezet. Voor het eerst valt het gehele archief te doorzoeken en is het ook mogelijk om binnen de documenten zelf te zoeken. Daarnaast kunnen mensen zien welke lopende verzoeken er zijn en kunnen zij notificaties instellen zodat ze op de hoogte worden gebracht wanneer een Wob-verzoek is beantwoord. Hierdoor kan de gemiddelde looptijd van informatieverzoeken worden bijgehouden. In 2018 zal Open State Foundation werken aan de opschaling van OpenWob naar andere overheden en overheidsorganisaties.

Uitgaven en geldstromen data

Op basis van politieke en ambtelijke besluitvorming worden publieke middelen beschikbaar gesteld. Ook op dat gebied heeft Open State Foundation

de afgelopen jaren veel ervaring opgebouwd. Met Openspending heeft Open State Foundation ervoor gezorgd dat begrotings- en uitgaven data van alle decentrale overheden, gemeenten, provincies en een aantal gemeenschappelijke regelingen zijn ontsloten. In 2016 werd dit internationaal bekroond met de Open Government Partnership Award.

In 2017 heeft Open State Foundation het hergebruik van begrotings- en uitgaven data ingezet om de kwaliteit van data te testen. Zo ontwikkelde Open state Foundation samen met het Ministerie van Financiën een prototype voor wat later rijksfinancien.nl, is geworden, een visuele digitale rijksbegroting. De basis hiervan was een kwaliteitstoets van begrotingsdata. Open State

Foundation heeft open data getest om daadwerkelijk eenvoudig hergebruik van de data mogelijk te maken. De data wordt nu duurzaam kwalitatief zodanig verbeterd dat hergebruik door een grotere groep beter wordt.

Via openspending.nl zijn de begrotingen voor 2018 van bijna alle gemeenten en provincies toegevoegd. Ook de uitgave cijfers van het derde kwartaal 2017 zijn hier te vinden. Met behulp van openspending.nl kun je de begrotingen en uitgaven van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen met elkaar vergelijken. De data wordt automatisch ingeladen via het CBS. In 2018 is Open State Foundation voornemens om bovenop de data een dashboard te bouwen die ontwikkeld zal worden in samenspraak met journalisten om het hergebruik te stimuleren.

Openspending

Via openspending.nl zijn de begrotingen voor 2018 van bijna alle gemeenten en provincies toegevoegd. Ook de uitgave cijfers van het derde kwartaal 2017 zijn hier te vinden. Met behulp van openspending.nl kun je de begrotingen en uitgaven van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen met elkaar vergelijken. De data wordt automatisch ingeladen via het CBS.

In 2017 heeft Open State Foundation in het kader van het Actieplan Open Overheid drie pilots uitgevoerd met detaildata, gedetailleerde uitgaven gegevens van lokale overheden. In drie pilots werd gekeken naar de mogelijkheden om context, programma-indeling en locatie toe te voegen aan detaildata. Dit is essentiële informatie voor inwoners om inzicht te krijgen en mee te praten over overheidsbestedingen in hun eigen omgeving. Waar komt het uitgegeven geld vandaan en waar gaat het heen? De pilots toonden aan dat het toevoegen van context, programma-indeling en locatie mogelijk is maar dat het niet schaalbaar is voor meerdere overheden. Momenteel wordt gekeken in hoeverre XBRL kan helpen bij het definiëren en beschikbaar stellen van de gegevens van gemeenten en het inlezen van die gegevens voor derden.

Quickscan multilaterale organisaties

In november publiceerde Open State Foundation samen met Cordaid en Hivos de resultaten van een onderzoek naar de toegang tot financiële data van multilaterale organisaties. Het is nog altijd niet goed mogelijk om geldstromen naar en van deze multilaterale organisaties te kunnen volgen. Uit deze quickscan blijkt dat de toegang tot open data van financiële gegevens, zoals begrotingen, uitgaven en aanbestedingen, bij een groot aantal multilaterale organisaties onvoldoende is. Controle op inkomsten en uitgaven is zo in feite onmogelijk.

Van instellingen zoals de Wereldbank, IFC, IDA en IBRD is relatief meer financiële informatie toegankelijk dan van andere multilaterale organisaties. Organisaties zoals de OECD, WTO, UNEP, IOM en IMF hebben daarentegen veel minder beschikbare financiële open data. De NAVO is de meest gesloten multilaterale organisatie van de onderzochte instellingen. Dat beeld wordt bevestigd door de auditor van de NAVO. Het minst open zijn de organisaties

over aanbestedingen.

In de quickscan werden 24 multilaterale organisaties onder de loep genomen. Slechts 6 van de 24 onderzochte organisaties publiceren de eigen begroting als open data. Op ontwikkelingssamenwerking gerichte multilaterale organisaties publiceren begrotingsdata op projectniveau maar relatief weinig data over de begroting van de organisatie zelf. Als zij data publiceren dan doen de meeste organisaties dat in de IATI-standaard. De kwaliteit, de reikwijdte en de periode waarover de gegevens gaan lopen echter uiteen.

Multilaterale organisaties publiceren slechts sporadisch over tenders en aanbestedingen. Aan welke bedrijven en instellingen is aanbesteed, maken de multilaterale organisaties niet goed inzichtelijk. Het IMF publiceert alleen aankondigingen. WFP vat aanbestedingen jaarlijks samen in een rapportage maar beperkt zich tot geaggregeerde informatie. Slechts 9 van de 24 multilaterale organisaties publiceren gegevens over aanbestedingen als open data. Geen enkele doet dat op basis van de internationale Open Contracting Standaard.

Resultaten en prestatie data

Politieke en bestuurlijke besluitvorming en de inzet van publieke middelen leiden tot resultaten of prestaties. Meer focus zal de komende jaren komende liggen op het toegankelijk maken van deze informatie. Deze data is essentieel voor verantwoording. Het stelt mensen in staat om te kunnen zien wat de inzet van publieke middelen hebben betekend. Hier zit veel hergebruik potentie voor het maatschappelijk middenveld, de journalistiek maar ook voor overheden zelf. Deze digitale transparantie ligt aan de basis van daadwerkelijke verantwoording.

Pulse

Een voorbeeld daarvan is de online dashboard Pulse, een dashboard waarmee met behulp van open data en transparantie de beveiliging van websites in de publieke sector inzichtelijk wordt. Met de door Open State Foundation ontwikkelde tool kunnen gebruikers zien in welke mate overheidswebsites gebruik maken van een veilige HTTPS-verbinding.

De tool en de berichtgeving over diverse metingen van websites binnen de publieke sector, zoals overheidswebsites, websites van zorgaanbieders en scholen, heeft geleid tot bewustwording, politieke aandacht, beleidsverandering en uiteindelijk een toename van het aantal websites dat een veilige HTTPS-verbinding heeft. Na diverse metingen zijn vragen gesteld door politici in zowel de Tweede Kamer, Provinciale Staten als diverse

gemeenteraden. Ook hebben naar aanleiding van diverse metingen branche organisaties in de zorg en het onderwijs oproepen gedaan aan hun leden om ervoor te zorgen dat websites veilig zijn.

Met de Tweede Kamer sprak de minister van Binnenlandse Zaken af dat eind 2017 altijd een beveiligde verbinding aanwezig moet zijn als een overheidswebsite bijvoorbeeld persoonsgegevens of andere gevoelige data verwerkt. De minister wil dat HTTPS voor alle overheidswebsites verplichten na invoering van de Wet generieke digitale infrastructuur. Als de wet wordt aangenomen, kan het ministerie met een algemene maatregel van bestuur verplichte beveiligingsstandaarden aanwijzen. De beveiligde standaard wordt dan verplicht voor alle overheidswebsites.

In de zomer van 2017 maakte Open State Foundation de resultaten bekend van een meting van Pulse van meer dan 22 duizend websites van zorgaanbieders bekend. Slechts een derde van deze websites zorgt ervoor dat het websiteverkeer versleuteld wordt. Dit nieuws werd opgepikt door alle landelijke media. Zowel de Autoriteit Persoonsgegevens, de Patiëntenfederatie als beroeps- en brancheorganisaties van zorgaanbieders zoals de KNMP, de NSG en KNGF reageerden op de berichtgeving. Kamervragen werden gesteld aan de minister van Volksgezondheid en in de beantwoording stelde de minister dat ze het Actieplan (informatie-)beveiliging patiëntgegevens' wil verbreden om daarmee bij te dragen aan een vergroting van de bewustwording en daarmee betere beveiliging. Volgens de minister is het geen vrijblijvende keuze maar moet iedere zorgaanbieder dit op orde hebben.

In december testte Open State Foundation met Pulse meer dan 6 duizend websites van scholen in het primair, voortgezet, middelbaar beroeps- en hoger onderwijs. Ook daaruit bleek dat slechts een derde een https-verbinding. Daarnaast bleken verschillende scholen onbeveiligde inlog mogelijkheden te hebben voor studenten, docenten en ouders en er waren een groot aantal scholen met onbeveiligde contact en afmeld (bijvoorbeeld wegens ziekte) formulieren. Voor deze scan maakte Open State Foundation gebruik van open data van Dienst Uitvoering Onderwijs. Naar aanleiding van de berichtgeving reageerden de brancheverenigingen PO Raad en VO Raad. Daarin adviseerden ze scholen met klem hun websites zo snel mogelijk te beveiligen.

Pulse laat zien dat ook voor het beschermen van privacy, transparantie functioneel is. Sinds de lancering in 2016 is het aantal overheid websites dat https ondersteunt gegroeid van 44% naar 72% in 2017. Ook is het een voorbeeld van samenwerking met journalistiek waarbij het ontsluiten van data en hergebruik ervan helpt bij het maken van nieuws en dat juist de media-aandacht vervolgens bijdraagt tot verbetering of verandering.

'Wat kost mijn zorg?'

De tool 'Wat kost mijn zorg?' van de Consumentenbond waarmee mensen zien wat de kosten zijn van medische behandelingen bij verschillende ziekenhuizen en verzekeraars ontving eind 2017 de Stuivering Open Data Award. In de

database van de Consumentenbond, ontwikkeld in samenwerking met Open State Foundation, staan inmiddels meer dan 715.000 prijzen van ziekenhuisbehandelingen gecontracteerd door zorgverzekeraars CZ, VGZ en Menzis en een aantal ziekenhuizen waaronder Albert Schweitzer, MC Groep, RKZ, Tergooi en UMC.

Accountability Hack

Op 9 juni organiseerde Open State Foundation samen met de Algemene Rekenkamer, de Tweede Kamer, CBS en diverse ministeries de tweede editie van Accountability Hack. Deze hackathon werd gehouden in de Statenpassage van de Tweede Kamer. Er zijn die dag 30 apps gemaakt door 150 ontwikkelaars die geldstromen van de overheid in kaart brachten en deze probeerden te koppelen aan prestaties. De app 'De gemeente deler' van het team Delight won de eerste prijs. Deze app maakt het mogelijk om uitgaven en prestaties van gemeenten met elkaar te vergelijken. Volgens Francine Giskes, collegelid van de Algemene Rekenkamer bieden de gepresenteerde prototypes "nieuwe, zeer interessante mogelijkheden om de prestaties van overheden in kaart te brengen. Het geeft aan dat overheidsinstanties ook zelf veel meer inzicht kunnen bieden in de besteding van belastinggeld en vooral ook wat daarvan de effecten zijn op de samenleving. Kortom: wat kost het en wat levert het op." Om verduurzaming te waarborgen hebben we ervoor gezorgd dat de Algemene Rekenkamer met winnaars in overleg treedt over verdere doorontwikkeling en waar mogelijk ook lancering van de toepassingen. Daarbij kunnen ontwikkelaars worden gekoppeld aan specifieke ministeries, provincies en gemeenten. Dit zorgt ervoor dat winnende ideeën kunnen uitgroeien tot toepassingen die zowel binnen als buiten de overheid ingezet kunnen worden.

De app 'De gemeente deler' van het team Delight won de eerste. Deze app maakt het mogelijk om op basis van open data uitgaven en prestaties van gemeenten met elkaar te vergelijken. De jury prees het winnende team vanwege de verrassende koppeling tussen inhoudelijke en financiële informatie; de kern van publieke verantwoording.

Bestuurlijke voornemens en beleid

De bestuurssamenstelling is in 2017 ongewijzigd gebleven.

Het bestuur van Open State Foundation bestaat uit:

[Stef van Grieken](#) (voorzitter)

[Noor Buur](#) (secretaris)

[Carlien Roodink](#) (penningmeester)

[Mathieu Paapst](#) (algemeen bestuurslid)

Het bestuur heeft voor 2017 als prioriteit om gehad om met de organisatie te werken aan verdere groei en professionalisering. Zo is ten behoeve van 2018 een directiereglement opgesteld en gewerkt aan duurzame financieringsstromen voor de organisatie in de toekomst.

In het kader van het aflopen van de bestaande financieringsovereenkomst met Adessium is door Ton Zijlstra in 2017 een externe evaluatie van de organisatie uitgevoerd. Voor deze evaluatie is de impact van de organisatie inzake het bereiken van de doelstellingen geëvalueerd. Voor deze evaluatie is met externe stakeholders gesproken en met het team van Open State Foundation. De evaluatie was positief over de impact van de organisatie, maar gaf feedback over een versterking van de focus.

Deze evaluatie is met het team en bestuur besproken en heeft geleid tot een managementrespons. De evaluatie heeft daarmee concreet geleid tot verandering van het beleid van programma's naar domeinen zoals te lezen valt in dit jaarverslag. Open State Foundation zal vanaf 2018 gefaseerd afstappen van de indeling in programma's zoals politiek & bestuur, cultuur, onderwijs en datajournalisme.

Hiervoor in de plaats komt de indeling in de domeinen: verkiezingen, besluitvorming, geldstromen en prestaties van de publieke sector. Hiermee komt bijvoorbeeld het cultuurprogramma te vervallen en heeft de organisatie vanaf 2018 een verscherpte focus gekregen. Hiermee wordt verwacht dat de organisatie beter in staat zal zijn om doelstellingen te verwezenlijken.

Beleid ten aanzien van van vrij besteedbaar vermogen

Open State Foundation gebruikt vrij besteedbaar vermogen voor het verder realiseren van de doelstellingen van de stichting. Zo kunnen hiermee nieuwe projecten, acties of campagnes opgezet worden of kan hiermee nieuw personeel aangetrokken worden om de doelstellingen te bereiken.

JAARREKENING 2017

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVA

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa:		
Inventaris en apparatuur	6.292	7.085
	<u>6.292</u>	<u>7.085</u>
Financiële vaste activa:		
Deelnemingen	13.292	8.416
	<u>13.292</u>	<u>8.416</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen en overlopende activa:		
Debiteuren	103.805	52.613
Overige vorderingen en overlopende activa	110.217	11.908
	<u>214.022</u>	<u>64.521</u>
Liquide middelen	102.028	114.444
	<u>335.634</u>	<u>194.466</u>

	PASSIVA	
	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
STICHTINGSVERMOGEN		
Stichtingsvermogen	103.647	92.528
	<u>103.647</u>	<u>92.528</u>
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Crediteuren	14.188	52.677
Belastingen	32.645	8.802
Overige schulden en overlopende passiva	185.154	40.459
	<u>231.987</u>	<u>101.938</u>
	<u>335.634</u>	<u>194.466</u>

2. STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
Omzet	418.723		472.953
Overige opbrengsten	99.399		16.857
	<u>518.122</u>		<u>489.810</u>
Directe projectlasten	98.542		84.546
Brutowinst	419.580		405.264
Personeelskosten	342.878	305.000	312.766
Afschrijvingen	2.446	2.256	2.578
Overige bedrijfskosten	67.911	41.148	57.714
	<u>413.235</u>	<u>348.404</u>	<u>373.058</u>
Bedrijfsresultaat	6.345		32.206
Financiële baten en lasten	-102		2.383
Resultaat deelnemingen	4.876		-10.183
Nettoresultaat	<u>11.119</u>		<u>24.406</u>

Het nettoresultaat is geheel toegevoegd aan het stichtingsvermogen.

3. TOELICHTINGEN

Stichting Open State Foundation is statutair gevestigd te Amsterdam en geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 816078105.

Activiteiten

De activiteiten van Stichting Open State Foundation bestaan uit:

Het bevorderen van democratische transparantie, verantwoording en participatie tussen burgers, politiek en de overheid.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640 voor Organisaties zonder winststreven zoals gepubliceerd door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Het gebruik van schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur over verschillende zaken een oordeel vormt en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, zal de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen worden bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in de toekomstige periode waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Algemeen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingprijs.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van de vennootschap.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor schulden van de desbetreffende deelneming, wordt een voorziening gevormd, primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het resterende aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de vennootschap ten behoeve van deze deelnemingen.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Als resultaat wordt in aanmerking genomen het in het verslagjaar gedeclareerde dividend van de deelneming, waarbij niet in contanten uitgekeerde dividenden worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Vorderingen

Kortlopende vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, indien nodig onder een aftrek van een voorziening wegens mogelijke oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Alle onder de kortlopende vorderingen opgenomen bedragen hebben een looptijd van minder dan een jaar.

Kortlopende schulden

Alle onder de kortlopende schulden opgenomen bedragen hebben een looptijd van minder dan een jaar.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Opbrengstverantwoording

Algemeen

De brutomarge bestaat uit de netto-omzet en de wijzigingen in onderhanden werk, de overige bedrijfsopbrengsten en de kosten van uitbestede werk en andere externe kosten. Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Verlenen van diensten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Deze kosten worden opgenomen in dezelfde periode als waarin de bijbehorende omzet is verantwoord.

Afschrijvingen

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment dat het actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik afgeschreven over de geschatte economische levensduur / verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Bedrijfskosten

Bedrijfskosten worden verantwoord in de periode waarop ze betrekking hebben.

Toelichting op de balans per 31 december 2017

ACTIVA

<u>Inventaris en apparatuur</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Boekwaarde per 1 januari	7.085	7.741
Investerings boekjaar	1.653	1.922
Desinvesteringen boekjaar	-2.239	0
Afschrijvingen boekjaar	-2.446	-2.578
Afschrijvingen desinvesteringen boekjaar	2.239	0
Boekwaarde per 31 december	<u>6.292</u>	<u>7.085</u>
Cumulatieve investeringen	12.649	13.235
Cumulatieve afschrijvingen	-6.357	-6.150
Boekwaarde per 31 december	<u>6.292</u>	<u>7.085</u>

Voor de vaste activa worden de volgende afschrijvingspercentages gehanteerd:

Inventaris en apparatuur 20%

Deelnemingen

In de volgende vennootschappen wordt deelgenomen door Stichting Open State

<u>Naam</u>	<u>Vestigingsplaats</u>	<u>Belang</u>	<u>Waardering</u>
Het Nieuwe Stemmen Exploitatie b.v.	Opijnen	20%	3.318
1848 B.V.	Utrecht	20%	9.974
			<u>13.292</u>

Het verloop van de post deelnemingen is als volgt:	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Boekwaarde per 1 januari	8.416	18.600
Resultaat deelneming	4.876	-10.184
Boekwaarde per 31 december	<u>13.292</u>	<u>8.416</u>

<u>Overige vorderingen en overlopende activa</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Nog te factureren omzet	65.430	8.558
Nog te ontvangen subsidie	41.000	0
Borgsommen	1.298	1.298
Vooruitbetaling Marinewerf Linkeroever	0	195
Nog te ontvangen bedragen	0	51
Vooruitbetaalde kosten	2.489	1.806
	<u>110.217</u>	<u>11.908</u>

<u>Liquide middelen</u>	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
ABN AMRO Bank 490685897 (RC)	39.224	63.145
ABN AMRO Bank 58.72.26.692 (Spaar)	62.899	51.348
Tussenrekening Credit Card	-95	-49
	<u>102.028</u>	<u>114.444</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de vennootschap.

PASSIVA

Stichtingsvermogen

Het verloop van het stichtingsvermogen is als volgt:	2017	2016
Saldo per 1 januari	92.528	68.122
Resultaatbestemming boekjaar	11.119	24.406
Saldo per 31 december	103.647	92.528

<u>Belastingen</u>	31-12-2017	31-12-2016
Loonbelasting	12.598	8.883
Omzetbelasting	20.047	-81
	32.645	8.802

Overige schulden en overlopende passiva

Nagekomen kosten	4.175	3.509
Pensioenspremie	28.039	0
Nog te versturen creditnota's	32.752	0
Vooruitgefactureerde omzet	49.823	17.306
Vooruitontvangen subsidies	35.189	0
Vooruitontvangen bijdragen	9.600	0
Reservering vakantiegeld	15.497	13.470
Reservering vakantiedagen	2.579	4.424
Reservering prijzengeld	7.500	1.750
	185.154	40.459

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huurverplichtingen:

Tot 31 maart 2019 wordt er een ruimte gehuurd aan de Kattenburgerstraat 5 te Amsterdam. De jaarlijkse huurverplichting bedraagt 12.632 exclusief servicekosten. Er is een waarborgsom van € 1.369 gestort.

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2017

	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
<u>Omzet</u>			
Opbrengsten projecten	305.692	0	331.297
Stichting Adessium	113.031	0	141.656
	418.723	0	472.953
<u>Overige opbrengsten</u>			
Diverse kleine projecten en/of bijdragen	99.399	0	16.857
	99.399	0	16.857
<u>Directe projectlasten</u>			
Werk derden	76.843	60.000	63.936
Kosten prijzengeld	15.000	36.000	16.250
Kosten inkopen	2.509	0	0
Kosten catering	414	0	226
Kosten zaalhuur	0	0	2.102
Kosten marketing projectspecifiek	3.591	0	2.032
Kosten diversen	185	0	0
	98.542	96.000	84.546
<u>Personeelskosten</u>			
Brutolonen	238.708	300.000	251.622
Toeslagen / extra loon	23.846	0	6.905
Werknemersverzekeringen en ZVW	44.797	0	40.045
Kosten vakantiedagen	-1.784	0	2.899
Kantinekosten	671	0	441
Vrijwilligersvergoeding	750	0	0
Pensioenlasten	28.039	0	0
Kostenvergoedingen	2.950	0	480
Reiskostenvergoeding	3.495	0	7.356
Overige personeelskosten	1.406	5.000	3.018
	342.878	305.000	312.766

Het gemiddeld aantal FTE bedraagt in 2017: 5,3 (2016: 6,3).

	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
<u>Afschrijvingen</u>			
Inventaris en apparatuur	2.446	2.256	2.578
	2.446	2.256	2.578
<u>Overige bedrijfskosten</u>			
Huisvestingskosten	16.391	17.988	17.695
Kantoorkosten	12.233	5.160	10.514
Verkoopkosten	11.951	6.720	9.714
Algemene kosten	27.336	11.280	19.791
	67.911	41.148	57.714
<i>Huisvestingskosten:</i>			
Huur	14.847	15.600	16.211
Schoonmaakkosten	1.132	588	1.213
Kleine aanschaffingen	169	600	41
Overige huisvestingskosten	243	1.200	230
	16.391	17.988	17.695
<i>Kantoorkosten:</i>			
Kantoorbenodigdheden	128	600	354
Vakliteratuur	0	0	58
Automatisering	7.706	2.400	5.846
Telefoon en internet	625	360	682
Verzekeringen	3.775	1.800	3.574
	12.234	5.160	10.514
<i>Verkoopkosten:</i>			
Representatiekosten	921	120	288
Relatiegeschenken	59	600	75
Reis- en verblijfkosten (hotel)	6.545	6.000	9.340
Reis- en verblijfkosten (transport)	965	0	11
Reis- en verblijfkosten (diversen)	3.461	0	0
	11.951	6.720	9.714

	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
<i>Algemene kosten:</i>			
Accountants- en administratiekosten	12.922	6.000	7.350
Boetes Belastingdienst	0	0	80
Juridische kosten	1.135	600	8
Marketing kosten	1.521	4.680	2.120
Advieskosten	11.630	0	10.250
Overige algemene kosten	128	0	-17
	27.336	11.280	19.791
 <u>Financiële baten en lasten</u>			
Financiële baten:			
Opbrengsten uit dwangsommen	0	0	2.520
Overige financiële baten	51	0	51
	<u>51</u>	<u>0</u>	<u>2.571</u>
Financiële lasten:			
Bankrente	153	120	188
	<u>153</u>	<u>120</u>	<u>188</u>
Saldo financiële baten en lasten	-102	-120	2.383

ONDERTEKENING VAN DE JAARREKENING

Amsterdam, 2018

Bestuur:

.....
J. van Grieken

.....
N. Buur

.....
M. Paapst

.....

Overige gegevens

CONTROLEVERKLARING

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het bestuur van Stichting Open State Foundation

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Onze oordeelonthouding

Wij hebben opdracht gekregen de jaarrekening 2017 van Stichting Open State Foundation te Amsterdam te controleren.

Wij geven geen oordeel over de getrouwheid van de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening van de stichting. Vanwege het belang van de overweging beschreven in de paragraaf 'De basis voor onze oordeelonthouding' zijn wij niet in staat geweest om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen om daarop ons controleoordeel bij de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening te kunnen verkrijgen.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- de exploitatierekening over 2017; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor onze oordeelonthouding

Gegeven de aard van de activiteiten en de omvang van de stichting kan de interne organisatie niet op economisch verantwoorde wijze zodanig worden ingericht dat door accountantscontrole op rationele wijze de vereiste zekerheid kan worden verkregen over de volledigheid van de omzet en de daarmee rechtstreeks samenhangende posten, die zijn opgenomen in de jaarrekening van de stichting.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Open State Foundation zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag. Vanwege het belang van de aangelegenheid/aangelegenheden beschreven in de paragraaf 'De basis voor onze oordeelonthouding' zijn wij niet in staat geweest om in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW te overwegen of de andere informatie al dan niet met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben opdracht gekregen de andere informatie te lezen en op basis van onze kennis en ons begrip, te verkrijgen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, te overwegen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag.

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Vanwege het belang van de beschreven in de paragraaf 'De basis voor onze oordeelonthouding' zijn wij niet in staat geweest om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen om daarop ons oordeel te kunnen baseren.

Amsterdam, 28 november 2018
BronMazars

Kees Leijs RA